

ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ РІЧКИ ТЕРЕБЛЯ У МЕЖАХ НПП «СИНЕВИР»

Анотація. *Проведено систематичне дослідження (2024-2025 рр.) щодо оцінки екологічного стану води річки Терєбля у мажах НПП «Синевир». Встановлено погіршення стану води (після населених пунктів) річки Терєбля за деякими гідрохімічними показниками (блок показників трофо-сапробіологічного стану та показників вмісту специфічних речовин), що пов'язано з антропогенною діяльністю.*

Ключові слова: забруднення, антропогенне навантаження, комунально-побутові стічні води, якість вод, забруднювальні речовини.

Національний природний парк «Синевир» є одним із найбільш привабливих об'єктів туристично-рекреаційної галузі Закарпатської області, тому зазнає значного туристично-рекреаційного навантаження. Протягом 2024 та 2025 років НПП «Синевир» відвідало, відповідно, 149,6 та 142,8 тисяч туристів, більшість з яких – відвідувача протягом 1-3 днів. Серед домінуючих антропогенних впливів на НПП «Синевир» можна виділити вплив на водні об'єкти, зокрема річку Терєбля. Оцінка екологічного стану води річки Терєбля у межах НПП «Синевир» показала, що стан води річки погіршується за рахунок скиду комунально-побутових стічних вод населеними пунктами (с. Синевирська Поляна, Синевир, Негровець, Колочава), що узгоджується з даними [1]. Причиною цього є значна кількість садиб, міні-готелів та дворогосподарств туристично-рекреаційної інфраструктури, які водовідведення стічних вод здійснюють безпосередньо у річку Терєбля, без належної їх очистки. Серед показників екологічного стану річкової води, які змінюються найбільш відчутно, слід зазначити ХСК і БСК₅, вміст СПАР і фосфатів, а також неорганічні сполуки Нітрогену. Найбільше погіршення стану води річки Терєбля спостерігається після с. Синевирська Поляна, у межах якого спостерігається значне порушення русла річки (за рахунок використання вантажних транспортних засобів, що рухаються вбід) та часткова загибель молодняка річкової форелі, яка є біоіндикатором стану вод гірських річок.

Список використаних джерел

1. Фенцик О., Станкевич-Волосянчук О. Звіт щодо стану річкових екосистем басейну Верхньої Тиси (у межах України): джерела забруднення, негативні впливи, трансформація та рекомендації до поліпшення ситуації. Ужгород, 2023. 30 с.

Науковий керівник – С. М. Сухарев, д.х.н., професор